

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101061

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-11-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шуневич Катерина Андріївна

2. Kateryna A. Shunevych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7141-5930

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 15-11-2023

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.051.122_ID 2393

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79.21, 10.79.23, 10.79.35, 10.79.91

Тема дисертації:

1. Моделі організації та проведення судової експертизи у кримінальному судочинстві в державах Європи і в Україні.
2. Forensic examination models in criminal proceedings applied in European countries and Ukraine.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі комплексно розглянуто підходи окремих держав Європи та України до організації та проведення судової експертизи, виокремлено теоретичні моделі залучення експерта у кримінальному судочинстві та їх характерні особливості, а також сформовано висновки та рекомендації з метою вдосконалення національного законодавства. Сформовано поняття «модель залучення експерта у кримінальне провадження, запропоновано розглядати такі критерії розмежування моделей залучення експерта у кримінальне провадження як суб'єкт, уповноважений на залучення експерта; можливості суду впливати на залучення експерта; процесуальний статус особи зі спеціальними знаннями у кримінальному

провадженні; організаційні вимоги до особи, яка може бути залучена експертом у кримінальному провадженні (питання акредитації експерта, включення до реєстрів судових експертів та ін.); кількість експертів, які можуть брати участь у конкретному кримінальному провадженні; право на проведення перехресного допиту експерта. У дослідженні виокремлені такі сучасні теоретичні моделі залучення експерта у кримінальне провадження як змагальну, розшукову та змішану. Запропоновано підходи до розуміння змісту гарантій змагальності сторін у судочинстві й рівності засобів доказування; розгляду справи на основі доказів, отриманих відповідно до закону; права на достатній час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту, які є визначальними під час організації та проведення судової експертизи у кримінальному провадженні. Окреслено можливі напрями реформування інституту судової експертизи у кримінальному провадженні України відповідно до кращих європейських стандартів та з метою забезпечення реалізації права на справедливий суд ст.6 ЄКПЛ, здійснено аналіз зареєстрованих у Верховній Раді України законодавчих ініціатив у сфері організації та проведення судової експертизи, а також впроваджених за їх результатами змін до законодавства, недоліки їх правозастосування. Аргументовано доречність скасування монополії державних експертних установ в Україні; внесення змін до диспозиції ч.1 ст. 384 КК України, Запропоновано поширення гарантій, сформульованих практикою ЄСПЛ щодо застосування ст. 6 ЄКПЛ, зокрема права самостійно звертатися до експерта з метою отримання висновку для наступного його використання як доказу у кримінальному провадженні, участі у допиті експерта та інших прав, якими наділені сторони кримінального провадження – на потерпілого; доповнено аргументацію науковців про доцільність наділення потерпілого процесуальним правом самостійно залучати судового експерта у стадії досудового розслідування в Україні. Отримали подальший розвиток положення про способи дослідження і перевірки висновку експерта, які сприятимуть його оцінці, зокрема: регламентація процедури рецензування висновку експерта; запровадження порядку подання спільного експертного висновку, складеного під час судового розгляду; навчання прокурорів, адвокатів, суддів наукової методології судових експертиз для визначення достовірності висновків експертів; передбачення «експертних радників» при судах. Це реалізовано виконанням головних завдань дисертаційної роботи: сформульовано поняття, характерні риси та критерії виокремлення сучасних моделей залучення експерта у кримінальне провадження, дослідити їх переваги та недоліки; проведено моніторинг та аналіз практики ЄСПЛ щодо дотримання статті 6 ЄКПЛ в контексті проведення судової експертизи у кримінальному провадженні; виокремлено окремі аспекти права на справедливий суд, передбаченого ст. 6 ЄКПЛ, які мають ключове значення для проведення належної судової експертизи у кримінальному провадженні; проаналізовано організаційні особливості проведення судової експертизи в кримінальному судочинстві в державах Європи; досліджено типи процесуального порядку проведення судової експертизи в державах Європи; проаналізовано нормативне регулювання та тенденції реформування організації та проведення судової експертизи у кримінальному провадженні України за період відновлення незалежності; виявлено законодавчі прогалини в сфері організації та проведення судової експертизи в Україні та вироблено й обґрунтовано пропозиції, спрямовані на вдосконалення правового регулювання організації та проведення судової експертизи у кримінальному судочинстві на основі кращих європейських практик.

2. This thesis examines the approaches of some European states – and of Ukraine – to the organization and conduct of forensic examination; distinguishes the theoretical models of the involvement of an expert in criminal proceedings and their characteristic features, as well as provides conclusions and recommendations to improve the system of organization and conduct of forensic examination in Ukraine. The concept of the “model of involvement of an expert in criminal proceedings” was formed. It is proposed to consider the following criteria for distinguishing models of involving an expert in criminal proceedings as an entity authorized to involve an expert; the court's ability to influence the involvement of an expert; procedural status of a person with special knowledge in criminal proceedings; organizational requirements for a person who can be involved as an expert in criminal proceedings (issues of accreditation of the expert, inclusion in the registers of court experts, etc.); the number of experts who can participate in a specific criminal proceeding; the right to cross-examine an expert. Such modern theoretical models of involving an expert in criminal proceedings as adversarial, inquisitorial, and mixed

(inquisitorial - adversarial) are formed. It gives further development to approaches to understanding the content of the guarantees of adversariality in court proceedings and equality of means of proof; consideration of the case on the basis of evidence obtained in accordance with the law; the right to sufficient time and opportunity to prepare defence as elements of the right to a fair trial, which are decisive during the organization and conduct of forensic examination in criminal proceedings. The researcher outlines possible directions for reforming the institute of forensic examination in criminal proceedings of Ukraine in accordance with the best European standards with the aim of ensuring the realization of the right to a fair trial as provided in Article 6 of the ECHR and analyses legislative initiatives registered in the Verkhovna Rada of Ukraine in the field of organization and conduct of forensic examination, as well as amendments introduced as a result thereof and shortcomings in their enforcement. The thesis gives reasons in favour of abolishing the monopoly of state expert institutions in Ukraine and amending the disposition of Part 1 of Article 384 of the Criminal Code of Ukraine, which provides for the expert's liability for drawing up a knowingly false opinion in terms of conditions (hypotheses), when drawing up a knowingly false opinion by a court expert is considered a penal action. It proposes the concept of presumption of the reliability of the expert's opinion, which is possible under the conditions of ensuring proper procedures for occupational clearance of forensic experts. The thesis also reveals legislative gaps in the field of organization and conduct of forensic examination during the martial law in Ukraine in connection with the full-scale russian invasion of Ukraine and suggests changes to legislative acts to overcome them. It proposed to extend the guarantee to the victim, which guarantee is formulated by the practice of the ECtHR regarding the application of Article 6 of the ECHR and, in particular, the right to independently contact an expert in order to obtain an expert's opinion for its further use as evidence in criminal proceedings, the right to participate in the interrogation of an expert and other rights granted to parties to criminal proceedings. It also supplements the arguments of scientists about the expediency of granting the victim the procedural right to independently involve a forensic expert at the stage of pre-trial investigation in Ukraine. It gives further development to the provision on the methods of verification of the expert's opinion, which will contribute to the evaluation of the expert's opinion, including: regulation of the procedure for reviewing the expert's opinion; introduction of the procedure for submitting a joint expert opinion drawn up during the trial; training for prosecutors, lawyers, judges on the scientific methodology of forensic examinations to determine the reliability of experts' opinions; providing for "expert advisers" at courts.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Шуневич К. А. Загальні уявлення про організацію і проведення судової експертизи у кримінальному процесі Польщі: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів (м. Одеса, 23 листопада 2019 р.) / за ред. М.Р. Аракеляна; уклад.: А.С. Гуменюк, Ю. Д. Батан [та ін.]. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 424 – 428.
- 2. Шуневич К. А. Організація судово-експертної діяльності в Латвії. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXVI звітної науково-практичної конференції (6–7 лютого 2020 р.): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 211 – 213.
- 3. Шуневич К. А. «Opinia prywatna»: порівняльно-правовий аналіз значення висновку експерта, залученого у приватному порядку, у кримінальному провадженні України та Польщі. Актуальні

проблеми прав людини, держави та правової системи: матеріали XIX Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (24 квітня 2020 року). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 255 – 259.

- 4. Шуневич К., Піх Ю. Судова експертиза у кримінальному провадженні Франції як один зі способів досягнення матеріальної (об'єктивної) істини. *Wroclawsko-Lwowskie zeszyty Prawnicze/Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник*. № 12. 2021. С. 211 – 226. URL: <https://wuwr.pl/wlzp/article/view/13714/12349>
- 5. Шуневич К. А. Організація судово-експертного забезпечення судочинства у Чехії. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXVII звітної науково-практичної конференції (5–6 лютого 2021 р.): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2021. С. 206 – 211.
- 6. Шуневич К. А. Функціонування реєстрів судових експертів в окремих державах Європи. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції-полілогу (15–16 квітня 2021 року). Харків: Право, 2021. С. 96 – 98.
- 7. Шуневич К. А. Судова експертиза в кримінальному процесі Литви: окремі процесуальні аспекти. Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи: матеріали XX Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (22–23 квітня 2021 року). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2021. С. 223 – 227.
- 8. Шуневич К. А. Висновок експерта як гарантія забезпечення права на справедливий суд у справах, пов'язаних із вчиненням домашнього насильства, у практиці ЄСПЛ. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10–11 черв. 2021 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ., 2021. С.98 – 100.
- 9. Шуневич К. А. Використання спеціальних знань при доказуванні розміру шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням. Сучасна товарознавча експертиза: теоретичні розробки, практичний досвід, проблеми і перспективи: матеріали I-ої Міжнародної наук.-практ. конф. (Львів, 30 вересня 2021 року): тези доповідей / Відп. ред. Роман Заяць – Львів : Видавництво «Растр-7», 2021. С. 38 – 41.
- 10. Шуневич К. А. Судова експертиза у кримінальному провадженні в Швейцарії. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXVIII звітної науково-практичної конференції (3–4 лютого 2022 р.): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2022. С. 246 – 250.
- 11. Шуневич К. А. Доказування у справах, пов'язаних із сексуальним насильством, у Міжнародному кримінальному суді: український контекст. Українська кримінальна юстиція в умовах війни: матеріали VIII (XXI) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9–11 червня 2022 року) / упорядник І. Б. Газдайка-Василишин. Львів: ЛьвДУВС, 2022. с.261–266.
- 12. Шуневич К. А. Особливості судово-експертної діяльності в ході повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи: матеріали XXI Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (22–23 квітня 2022 року). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2022. с.222 – 226.
- 13. Шуневич К. А. До питання про доцільність скасування державної монополії на проведення судових експертиз у кримінальному провадженні. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці: 2022. с. 421– 426.
- 14. Шуневич К. А. Історія законодавчих ініціатив та правового регулювання проведення судової експертизи у кримінальному провадженні з часу дії КПК 2012 року. Кримінальний процесуальний кодекс України: десятиліття реалізації і проблеми сьогодення: збірник статей за матеріалами

Всеукраїнської науковопрактичної конференції з нагоди 10-річчя вступу в дію Кримінального процесуального кодексу України (18 листопада 2022 року, м. Львів) / орг. ком. В.Т. Нор, Н.Р. Бобечко, І.І. Когутнич [та ін.]. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022.с. 199 – 214.

- 15. Шуневич К. А. Суб'єкт залучення експерта у кримінальне провадження в Україні: законодавчі підходи: матеріали XIX звітної науково-практичної конференції (2–3 лютого 2023 р.): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2023. С. 207 – 209.
- 16. Шуневич К. А. Право потерпілого самостійно залучати експерта для проведення експертизи у кримінальному провадженні: законодавчі перешкоди. Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи: матеріали XXII Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (28 квітня 2023 року). Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2023. с.156 –159.

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативно-правових документів; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: №0121U110820

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калужна Оксана Михайлівна

2. Oksana M. Kaluzhna

Кваліфікація: к. ю. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5995-1383

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57863560900; Web of Science Researcher ID: CYS-3071-2022;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=o7H6zr8AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроздов Олександр Михайлович

2. Oleksandr M. Drozdov

Кваліфікація: д. ю. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1364-1272

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57234121500;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=2o7iYNEAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузовий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гловюк Ірина Василівна
2. Iryna V. Hloviuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5685-3702

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: GQP-5200-2022;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=cESju24AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, буд. 26, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Марта Іванівна
2. Marta I. Shevchuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9518-5682

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57728275900;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=jhcG19UAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Марта Романівна

2. Marta R. Mazur

Кваліфікація: к. ю. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9274-6261

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: ABD-5307-2021;

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=sb3liPAAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заклучні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бобечко Назар Ростиславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бобечко Назар Ростиславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Жак Ольга Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна